СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 52. Джерзи Сіти, Н. Дж., вівторок, 5 березня, 1935. VOL. XLIII. No. 52. Jersey City, N. J., Tuesday, March 5, 1935. THREE CENTS

ПРЕЗИДЕНТ ПОЧИНАЄ ТРЕТІЙ РІК ПРАВЛІННЯ

О. КОКЛИН НАПАДАЄ ГОСТРО НА ЙОГО ПОЛІТИКУ.

ВАШИНГТОН. — Початок третього року адміністрації президента Рузвелта спричиняє багато преріжних заяв та критик зі сторони приятелів і ворогів адміністрації. Самий президент з цього приводу нічого не думає заявляти, ані не думає обходити манїфестаційно закінчення двох літ свого урядування.

З публичних заяв із цього приводу найбільше уваги на себе звертає радіова промова о. Чарлза Коклина, дітройтського римо-католицького священика, котрий у ній критикував гостро „новий розділ" як обман над громадянством, як штучку, корисну тільки для великих бизнесменів і банкирів, а шкідливу для робітників.

Уряд у Вашингтоні не вважає за відповідне відповідати. на цей гострий випад. Один тільки секретар торговлі Ропер, сказав, що здорово думаючій людині тяжко зрозуміти, як о. Коклин міг такі закиди робити.

У суботу пані Рузвелтова, жінка президента, у відповідь на запити газет дала перегляд дволітнього урядування президента Рузвелта, виказуючи, що найголовнішим здобутком адміністрації було зясування народови Америки, що „слабі" повинні теж мати правну охорону.

НОВИЙ СТРАЙК ОБСЛУГИ ВЕЛИКИХ ДОМІВ.

НЮ ЙОРК. — Юнія обслуги високих домів заряділа страйк цих робітників у нюйорських дільницях Бруклин, Бронкс і Квінс.

Рахують, що в Брукліні й Квінсі є цих робітників 30,000, а других стільки у Бронксі.

Робітники домагаються підвищення заплати й зменшення годин праці.

КРІВАВА ПАРАДА В МЕКСИКУ.

ГВАДАЛЯХАРА. — На студентську демонстрацію проти уряду напали члени прихильної урядови організації „червоних сорочок". У бійці „червоні сорочки" почали стріляти на демонстрантів та вбили три особи, в тому числі одного студента та двох прохожих, до демонстрації непричетних.

Студенти кажуть, що вони демонстрували проти соціялістичної політики уряду.

БОРОТЬБА В КОНГРЕСІ ЗА ЗАПЛАТУ.

ВАШИНГТОН. — Прихильники адміністрації в конгресі заявляють, що президент Рузвелт не зробив ніякої угоди з противниками урядової пропозиції щодо заплати робітникам, що дістають роботу від уряду, але постановив виждати, з якою пропозицією виступлять члени конгресу, що себе вважають речниками робітників.

У своїй радіовій промові, виголошеній у суботу вечором, віцепрезидент Американської Федерації Праці, Матю Вол, остерігав робітництво перед загальною кампанією капіталістів за зниження робітничої заплати. Робітництво, говорив він, не тільки мусить спротивитися усяким заходам зниження заплати, але добиватися її підвищення з огляду на зростаючу дорожнечу.

АГІТАЦІЯ ПРОТИ „ЧУЖИНЦІВ".

НЮ ЙОРК. — Організація „Американський Легіон" почала кампанію за те, щоби при розділі робіт та федеральної допомоги уряд давав першенство ветеранам і американським горожанам перед „чужинцями", себто імігрантами, що не стали американськими горожанами.

Відділ цієї організації в дільниці Квінс у публичній заяві протестує проти того, що мовляв, там уряд давав допомогу „чужинцям" перед горожанами.

АГІТАЦІЯ ЗА ЗМІНУ ІМІГРАЦІЙНИХ КВОТ.

НЮ ЙОРК. — Полковник Дениел МекКормек, федеральний загальний комісар іміграції, виступив тут на зборах жидівської організації для допомоги мігрантам, так званого „Гайасу", та в своїй промові остерігав збори перед веденням агітації за зміну імігра́ційних квот. Бесідник говорив, що збільшення іміграційних квот мусить довести до поважних клопотів для робітництва.

Жидівські організації виступали за зміну іміграційних квот так, щоб утікачам з Німеччини можна було дістатися до Америки.

ВІДКРИЛИ ФАЛЬШИВНИКІВ МОНЕТИ.

МОНРОВ (Ню Йорк).—Федеральні агенти відкрили тут на маєтку Роберта Гелета цілу фабрику монет. Виробляли вони „ніклі". Арештовано трох людей.

Відкрито фальшовані монети вперше девять місяців тому, але пильні пошукування великої маси агентів на ніщо не придавались. „Фабрика" була схована в домі, котрого горішній поверх був заваленй і котрий цілий виглядав на руїну.

При ревізії в домі знайдено 3,400 викінчених „ніклів" з рисунком жубра та 10,000 кусків ніклю, готових до чеканення. Уряд каже, що фальшівники пустили в курс фальшивих монет на 250,000 долярів.

ПОВІДОМЛЕННЯ

В СПРАВІ ВИНАГОРОД ЗА ПРИЄДНУВАННЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ.

На протязі 40 років У. Н. Союз будував свою силу та зростав у членство головно завдяки безкорисній праці своїх ідейних урядників і членів. Ті відділові урядники й члени присвячували свій час, а нераз і докладали свій власний гріш до тої праці в користь своєї організації. Ідейність і патріотизм були для них одинокою заохотою до цеї праці, а успіх їхньої праці, який проявлявся в зрості сили організації, був знову їх одинокою заплатою.

Ми віримо та є переконані в тому, що ідейність і патріотизм і набудуче будуть головним товчком для всіх урядників і членів У. Н. Союза в їх роботі для добра своєї організації. Ота ідейна праця була якнайкраще видна в минулому році. Бо не можна сказати, що ті урядники і члени, які на протязі 1934 року приєднали 2,035 нових членів, виконували свій обовязок саме тому, що У. Н. Союз давав винагороду по $1 від повнолітного члена, а 50 центів від дитини. Це була незначна нагорода, яка властиво могла покрити тільки самі видатки, що є получені з такою працею. Отже заплати за саму працю тут не було. А це доказує, що ті всі урядники і члени, які працювали над приєднуванням нових членів, кермувалися в тій своїй роботі не грошевою нагородою, але ідейними мотивами та бажанням звеличати світлу память піонірів У. Н. Союза і його 40-літні традиції. І тим всім ідейним працівникам, які в такий спосіб розуміли свої обовязки супроти своєї організації, належиться щире признання.

Алеж такої безкорисної праці ми не можемо завжди вимагати, тимбільше, коли матимемо на увазі теперішні важкі часи, де неодного бють злидні й недостачі.

Отже щоби помогти принаймні в якійсь мірі таким членам, що тої помочі потребують, а хотять і можуть працювати для організації, головний уряд У. Н. Союза на своїм річнім засіданні з лютого 1935 року постановив уділювати наступні нагороди за приєднування нових членів:

ТРИ ДОЛЯРИ від повнолітнього члена, який обезпечує себе на $500.

ЧОТИРИ ДОЛЯРИ від повнолітнього члена, який обезпечує себе на $1,000.

ПЯТЬ ДОЛЯРІВ від повнолітнього члена, який обезпечує себе вище $1,000.

ОДНОГО ДОЛЯРА від дитини, яка вступає до кляси І., або до кляси II. Молодечого Департаменту.

До повищих нагород буде управнений кожний урядник і член У. Н. Союза, який працюватиме над приєднуваням нових членів.

Нагорода буде виплачена за кожного нового члена, приєднаного до У. Н. Союза на протязі 1935 року.

Крім вище поданих нагород головний уряд У. Н. Союза ухвалив іще додатково окремі нагороди для відділових предсідників і касієрів. Та нагорода виноситиме по 25 центів від кожного нового, приєднаного члена в дотичному відділі на протязі 1935 року, без ріжниці, чи той новий член буде приєднаний до повнолітніх, чи до Молодечого Департаменту. Та окрема нагорода, по 25 центів від члена, буде виплачена предсідникам і касієрам одноразово з кінцем року, відповідно до числа нових членів, зверббованих дотичними відділами на протязі цілого року.

Виплата нагород за організування нових членів буде відбуватися квартально, то є по замкненню руху членів по кожних трох місяцях. Відповідно до цього належна сума за приєднаних нових членів буде розділена на чотири части та виплачена в чотирох ратах.

Головна канцелярія висилатиме нагороди на адреси секретарів дотичних відділів, одначе чеки будуть виставлені впрост на назвища тих членів-організаторів, яким та нагорода належатиметься. Щоб уможливити головний канцелярії виплату кожної нагороди у відповідному часі та належній особі, головна канцелярія вишле до всіх відділів окремі карточки, які треба буде виповняти та прислат идо головної канцелярії разом з аплікацією про прияття в члени.

Ми віримо, що отся нагорода, яку ухвалив головний уряд У. Н. Союза, дасть тепер нагоду кожному такому членови, який тільки хоче і може працювати, стати в ряди активних членів-організаторів, щоб, приєднуючи нових членів, заробити собі трохи гроша, а заразом зробити добре і корисне діло для організації.

А коли знову йде про відділових урядників, а зокрема відділових секретарів, то отся нагорода має бути для них не тільки заохотою до більшої праці, але також певним домаганням сповнити ті обовязки, яких під теперішню пору організація вимагає від своїх урядників.

Тому набудуче не може бути вже місця на виправдування, що якийсь відділ не може взагалі приєднати нових членів. Це правда, що в одній місцевости є більше число Українців, а в другій менше. І не однакове всюди безробіття. Але ніде, навіть у найгірших обставинах, не є так зле, щоб не можна було придбати хоч кілька нових членів до Союза. І тому кожний відділ, відповідно до обставин, повинен придбати певне число членів. Ту працю для організації наш Союз тепер уже винагороджує матеріяльно. Тому саме це є вже:

ПРАЦЯ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ І ДЛЯ СЕБЕ!

А це вже новий клич У. Н. Союза. Наш Союз став тепер робітнею для кожного члена і члениці й тут треба тільки одного: хотіти працювати — для себе й для організації.

За головний уряд У. Н. Союза:

М. Мурашко, предсідник. **Д. Галичин**, рек. секретар.

ВИБУХЛА РЕВОЛЮЦІЯ В ГРЕЦІЇ

АТЕНИ (Греція). — З відомостей, які перепускає цензура з Атен, столиці Греції, виходить, що вибухло повстання, зорганізоване републиканськими кругами, а звернене проти уряду і тих, що бажлиб перемінити Грецію на монархію. На чолі революції стоїть 71-літній бувший премієр Венізельос, що живе в місті Канеа, столиці острова Крети. Цілий остров є в руках революціонерів. Повстання поширилось на Тракію і Македонію. Літаки, висла́ні урядом, бомбардувати віллю Венізельоса та кілька воєнних кораблів, які перейшли на сторону революціонерів. У цілім краю наступила горожанська війна. Уряд певний, що бунт здавить і покарає збунтованих немилосердно.

КОРОЛЬ ЗРІКСЯ ПРЕСТОЛА ЧЕРЕЗ — ДЕМОКРАТІЮ.

КРЕНЛІ (Англія). — Зрезигнував з сіямського престола король Пражадіпок, і то тому, що сіямський парлямент не приняв проектів короля, змагаючих завести в краю демократичні реформи, як свободу слова і зборів, залишення політичних переслідувань і т. п. Його наступником буде 11-літній хлопець, князь Ананда, що тепер учиться в школі в місті Льозанні, в Швайцарії.

„ЗЕМЛЯЧОК" ДОБИВСЯ ПОЧЕСТЕЙ.

МОСКВА (Росія). — Бувший голова ради народних комісарів Української Соціялістичної Советської Републики зістав покликаний за вірну службу до Політбюра і тимсамим став одним з ближчих дорадників Сталіна.

З СОВЕТСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА НА УКРАЇНІ.

МОСКВА. — „Комсомольская Правда" подає, що на зїзді Советів наркомзем Чернов був змушений признати, що большевицька політика викликала на селі катастрофальні наслідки в скотарстві. Так на Україні скількість овець зменшилася в порівнанні з минулим на 79.7 відсотків.

КИЇВ БЕЗ ПОМЕШКАНЬ.

МОСКВА. — „Правда" з 7 лютого пише, що в Києві існує мешкальна криза. Істнуючі приміщення не є в стані забезпечити цілу армію советських урядовців, що переїхали з Харкова до Києва разом з перенесенням урядових установ. До Києва приїздять денно 10,000 осіб більше ніж у минулому році й вони не мають спроможности навіть переночувати. За останнього пів року населення Києва побільшилося на 50,000 мешканців і житлова криза все загострюється. Таксамо не налагоджено ще як слід почти і телеграфу.

ВБИЛИ АГЕНТА КОМВЛАДИ.

МОСКВА. — „Правда" подає, що в ленінському районі інспектор місцевої міліції Гончарук, і колхозник Фаст убили комуністичного ударника Мартина Білого. Причина вбивства полягає в тому, що Білий робив доноси владі на місцевих мешканців і чимало людей у той спосіб підвів під большевицький суд.

СПРЯТАЛИ ФІНАНСОВОГО АГЕНТА.

МОСКВА. — „Економическая Жизнь" доносять з міста Гадяча на Полтавщині, що там брати Лисенки вбили фінансового агента Косенка. Причина атентату в тому, що Косенко виявляв „куркулів і спекулянтів" та віддавав їх до суду. Лисенки вбили Косенка полінами, а опісля вивезли труп за місто і кинули до ставка. Братів Лисенків заарештовано. Чекає їх безперечно розстріл.

УКРАЇНСЬКА МОВА В ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ.

КРЕМЯНЕЦЬ (Волинь). — Закінчився дієцезальний зїзд волинської епархії православної церкви. Зїзд рішив увести українську мову як богослужебну в тих церквах на Волині, де собі цього населення забажає.

НЕ ДОПИСУЄ З УРОДИНАМИ.

РИМ. — В однім не дописав диктат Мусолінія вже цілком певно, а це в прибутках населення. Не помогли просьби, погрози і премії, бо за 12 років вродилися коло два і пів міліона дітей менше, як того можна було надіятись. А це значить для фашизму один міліон менше жовнірів.

ДОМАГАЄТЬСЯ БЕЗСТОРОННЬОГО СУДУ.

АДІС АБАБА (Етіопія). — Володар Етіопії (Абісинії) хоче жити в згоді з Італією і заявляє, що погоджується на безсторонне слідство в справі конфлікту, який зайшов між Етіопією й Італією.

ЛИТОВЦІ ЗАЖУРЕНІ СПРАВОЮ МЕМЕЛЮ.

КОВНО (Литва). — Уряд і литовський нарід здають собі добре справу з важкого положення, в якім опинилася литовська пристань Мемель, а яку хоче загарбати Німеччина, користаючи з того, що в Мемелю Німці становлять більшість.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$ 2.00	One year	$ 2.00
На пів року	$ 1.25	Six months	$ 1.25
В Джерзи Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

„ПРАВДА" З КРИВИМ РОТОМ

Московська большевицька „Правда" розкудкудакалася про вигляди большевизму. Та в цьому не було би нічого дивного, бо, як щоденна газета, „Правда" кудкудакає про досяги большевизму кождого дня. Вона так кудкудакає вже 17 літ з верхом. Як на Україні люди голодували, вона кудкудакала про досяги большевизму. Така вже її доля, і ніхто цьому не дивується.

Але недавно „Правда" наговорила такої правди, що аж до Америки про це телеграфували. Заговорила саме „Правда" про вигляди большевизму не в Росії, і не на Україні, і не в Китаю, а заговорила про доспіхи большевизму в Америці. Так, в Америці, каже „Правда" большевизм зробив кольосальні поступи! Дивіться, каже „Правда" своїм читачам, як там комунізм просяк глибоко в народні маси! Дивіться, як він знайшов собі велику масу прихильників серед фармерів, інтелігенції й дрібної буржуазії! Дивіться, большевицька партія обняла провід на цілому широкому фронті боротьби за суспільне обезпечення! Дивіться, большевицькі думки про цю справу широкі народні маси вже вважають за практичні!

Щоби показати досяги большевизму в Америці, „Правда" прирівнює теперішній світлий стан з чорною минувшиною. Ще недавно люди в Америці боялися „червоних". Нині вже їх не бояться. Мовляв, найкращий доказ цього в тому, що білі робітники й Мурини в нюйорській дільниці Гарлем ідуть спільними силами за поправу матеріяльних умовин й оборону людських прав.

Так виглядає Америка в московськім зеркалі. Люди, що знають Америку, знають, що в „Правді" дійсність виглядає, як природа в пігменім зеркалі: одні предмети видовжені непоroutно, а інші непридобно скорочені. Що в Америці большевизм поступу не робить, це кождому тут ясно. Фармери ні буржуазія до нього не відносяться краще, як відносилися. В боротьбі за поправу умовин і проти крива комуністична партія грає таку ролю, яку грає собака, коли коні рушать з місця навантажений віз. Собаці може здаватися, що це вона віз рушила, бо вона тоді гавкала, як віз з місця рушив. Одначе й коні й газда знають краще. Здобутками серед Муринів нема що хвалитися: варта подивитися, скільки комунізм стратив серед тих імігрантів, яким він обіцював боротися за людські права. Навіть радикальні звичайно Жиди відвертаються від них через їх становище в справі Палестини.

Кудкудакання „Правди" це проява психольогії бажань. Так, як пише „Правда", це тільки так большевики собі бажалиб. Щоб так було, до того ще далеко. Таке можна писати в Москві, де люди не знають нічого по правді навіть про Москву. В Америці це виглядає тільки надуживанням терпеливости паперу.

Д-р Остап Грицай.

НОВИЙ ВИСТУП УКРАЇНЦІВ У ВІДНІ

Минулого року мали читачі нашої „Свободи" нагоду читати мої дописи про виступ українських артистичних груп у Відні, між іншим на Святочнім Вечорі Націй в Гофбургу та на Міжнароднім Танковім Пописі. І певно пригадують собі притім, що ті виступи треба нам завдячувати у першу чергу тісному гуртковi ідейних і талановитих одиниць, — гуртковi, зорганізованому в нас заходом нашої славної віденської Академічної „Січи", з якою співпрацюють у цім напрямі свідомійші одиниці з кол старшого громадянства та з робітничого товариства „Громада". З другої ж сторони намагався я в моїх дописах змалювати наприклад захоплюе враження виступів наших мистців на чужинців — зокремаж на таких смаком і красою чулих Віденців — та міг з радістю і з повним правом зазначити за кожен раз, що оконечний успіх українських виступів у Відні був блискучий і являвся видатним досягненням у роботі нашої національної пропаганди за кордоном.

Але наші молоді артисти працюють над собою невпинно далі; вони не нехтують ніякою нагодою, де можуть виступити перед чужою публикою зі своїм цінним надбанням. І так ось мило мені нині поділитися з читачами „Свободи" враженнями з нового, дуже вдатного виступу нашого артистичного гуртка у Відні.

Оце ось у неділю, дня 10 лютого, улаштувала „Громада" при співучасти „Січи" в салях готелю Лембахера у Відні великий „Забавовий Вечір", на якого програму зложилася низка точок неабиякого мистецького рівня.

Вечір, що з уваги на свій блискучий успіх гідний з кожного погляду нашої згадки і ближчої уваги.

Але, починаючи мій властивий звіт, мушу зазначити, що робітниче товариство „Громада" заслугує на нашу окрему згадку ще й тому, що в часі панування червоних диктаторів у Відні вона — як і зрештою кожне робітниче товариство тут — була виставлена на сильні впливи соціял-демократичних і большевицьких агентів, які за всяку ціну намагались перетягнути її членів на свій бік. Та хоч ті впливи, вкупі з впливами зі сторони тутешнього ляцького посольства, що оперує головно перекупством та стягненням дітей безробітних до польської „шкулки", змогли на якийсь час збаламутити декого з наших робітників, то всетаки ядро „Громади" лишилося здорове, і нині почуття національної свідомости саме в ній, наперекір колишньому лівому напрямові, закріплене настільки, що праця для неї і в ній являється справжньою приємністю. Ось недавно „Громада" присвятила один вечір памяти 22 січня, де був прочитаний мій святочний нарис „На Софійській площі". На цьому стрінув я багатьох моїх давніх знайомих робітників, колишніх завзятих сторонників соціялізму. Вони оповідали мені теж про матеріяльні й моральні трудноці, з якими їм як українським — здебільшого безробітним! — робітникам доводилось і ще завжди доводиться боротися на чужині. І, підкреслюючи чітко свою національну свідомість, просили лиш одного, а саме не покидати їх, а працювати для них і з ними під прапором визвольних змагань України. При тім додам, що національна праця у „Громаді" пишна живим рухом особливо від хвилі, коли її провідником став голова на „Української Бесіди", д-р Назар Світлик, один з найсвідоміших людей у нашій віденській кольонії і від ряду літ у перших рядах нашої громадянської роботи тутже.

Але вертаймось до „Забавового Вечора". Він почався святочною промовою д-ра Світлика, в якій наш промовець, витаючи свою і німецьку публику, зібрану в числі понад 700 людей — естаблісман Лембахера один з найбільших у Відні! — вказав на вагу культурних традицій і надбань у життю народів, та на їх плекання як на признаку творчого духа в народі. А переходячи опісля до українського народу, д-р Світлик зазначив його тісний звязок з історичними традиціями та несхитність у продовжуванню визвольної і культурної роботи батьків, особливож під теперішню хвилю.

Після того почались поодинокі точки багатої та цікавої програми. Упродовж усього вечора вона мала ріжні вершини, помітні з того, що публика тою чи іншою точкою просто не могла доволі нараювати. І так першою такою вершиною це була пісня „Стрілецьким шляхом", твір нашого славного композитора Михайла Гайворонського, відспівана мужеським хором „Січи" під орудою диригента А. Гнатишина, теж молодого нашого композитора, так гарно, що бурхливим оплескам після відспівання пісні Гайворонського не було кінця. Та може до речі булаб тут заввага, що з найближчим виступом наш гурток повинен подбати про власного промовця — тобто про конферансієра — який до поодиноких точок програми подавав би в німецькій мові відповідні пояснення. Отак при піснях Гайворонського воно аж проситься сказати німецькій публиці, хто такий Гайворонський та які то клейноди завдячує йому наша музична творчість, і вказати так на те, що і в нас є свої Шуберти, Вольфи й Шумани, якими ми можемо похвалитися перед усім світом. З інших композицій відспівав хор народні пісні „Зелений дубочку" та „Сонце низенько" в гармонізації п. Гнатишина, які теж зробили гарне враження на свою і чужу публику, причім дуже додатно зазначилося тенорове сольо — в „Сонце низенько" — тутешнього співака і педагога співу, проф. Карського, колишнього ученика нашого незабутнього мистця мистців — Олександра Мишуги. Побажатиб тільки, щоб проф. Карський виступав у нас якнайчастіше!

А тепер про продукції мандолінової орхестри проф. Каляче, якою проводив наш, добре відомий на віденським ґрунті, молодий скрипак М. Занько.

З відограних нею композицій найцікавіші з нашого боку були річи самого п. Заньки, а саме „Казка"—вдумливо настроєва, з нотками глибокого чуття—та „Українська шумка", виведена в опрацюванню диригента. Затеж на неабияке признання заслугує увертюра до "Nebukadnezar" Вердія, відограна на мандолінах з помітним опануванням знаменитого твору.

Накінець виступ українських танцюристів під проводом нашого молоденького земляка з Канади, студента музики Амвросія Головача.

Так чудово танцювали наші хлопці й дівчатка, і так по мистецьки вів свою танкову дружину п. Головач, що мало бракувало, а публика булаб схопилася зі своїх місць та пішла й собі гопака колом по салі!

Бо уявіть лиш: танцюристи й танрюристки всі молоді, всі гарні, всі майстерно вишколені, мов яканебудь балетова ґрупа з віденської опери. І всі у прегарних народніх строях, яких пишність аж хапає за очі! У хлопців високі смушкові шапки, стрійно й бадьоро засунені на голову, вишивані сорочки й червоні або голубі штани, золоті або червоні пояси і ріжнобарвні чоботи. Дивишся, і так пригадуєш то Тараса Бульбу і його синів, то Байду Вишневецького і його кумпанів, то Запорожців Шевченка і їх химерні радощі, надихані вітром з Диких Піль, подихом Чорного моря солоджені, пожарами Византії нагрівані...

Ой, гоп гопака!
Танцюють...

Дівчата повні поезії українського жіноцтва, так предивно оживотвореної тут їх строями та їх танцем на овидах і подіюмі Лембахівської салі з австрійським краєвидом і карінтійським прапором... А хлопці поривають жаром їх розгуляні сили. Танцюють гопака колом, козачка подільського, гуцулку коломийку, сольові танки „Гонивітер", а накінець як справжній шедевр—аркана. І головно тут, в аркані, п. Головач просто чарував публику своїм проводом, своєю мистецькою певністю і досконалістю танкової композиції. А з ним і всі його знамениті партнери, панове: Янковий і Клебан, Гандзюк, Терлецький і Молоцяк — вони достроювались усецело до гармонійної цілости і всім їм належиться від нас признання і подяка. Таксамо, як і дівчатам, панні Анґелі Гандзюківній і Ерні Цавзеґ, та двом маленьким дівчаткам: 10-літній Марії Гандзюківній та 8-літній Аделі Терлецькій, які композицію „Гонивітер" відтанцювали як солістки так прекрасно, що танок тих українських дітей просто зворушував.

Словом:

Це був великий успіх українського мистецтва у Відні.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ДОБРИЙ ПИСЬМЕННИК?

Коли один український критик каже, що Вячеслав Будзиновський не прикладав більшого труду, щоб обробити як слід свої повісти, що він не перечитував написаного, що він не обговорював осіб ні подій своєї повісти з іншими людьми, то ці слова можуть декому видаватися неоправданою критикою.

Видатися це може неоправданим закидом у тому змислі, що Будзиновський робив якраз те, що він повинен був зробити.

В нас власне виробилося таке поняття, що автор пише все з голови. Це кепський автор, що заки напише, мусить наперед довго над тим думати, ба навіть може й ще й з кимсь про це поговорити або прочитати інші книжки.

Коли Будзиновський з іншими людьми про свої пляни повістей не говорив, коли нікого не радився, коли ніяких книжок для цього не читав, коли написаної праці не прочитував, не поправляв, не переписував, то це для деяких людей може видатися доказом, що Будзиновський був справжнім великим письменником.

Тому добре, що хоч мимохідні слова Михайла Рудницького звернуть увагу декому, що справа не конче так мається, як йому здається.

В ІНШИХ ЛЮДЕЙ І В НАС.

Якраз того самого дня, коли до Америки наспіли старокраєві газети з вісткою про смерть Вячеслава Будзиновського та з критикою його творчости, у „Ню Йорк Таймс", у відділі, присвяченім книжкам, пише один критик про письменницькі звичаї Френсиза Гекета, ірляндського письменника, відомого автора життєписів славних людей. Каже критик, що Гекет потребував 5 літ на написання життєпису англійського короля Генрика Восьмого. Видавець книжки рахував, що Гекет напише книжку за один рік, і коли рік минув, а книжки не було, видавець пінився, волосся з голови рвав, з журби сох. Він ніяк не міг зрозуміти, чому такий добрий автор, як Гекет, міг потребувати стільки часу на написання життєпису короля, йому добре відомого.

Одначе, коли нарешті книжка появилася, тоді й видавець зрозумів, що варта було йому журитися пять літ за книжку. Значить, варта підождати, щоб автор писав книжку 5 літ, замісць один рік. Значить за 5 літ книжка вийде краща, ніж вона вийшлаб, якби була написана за один рік.

Каже при тому критик: Видно, що Гекет має добрий спосіб писати книжки: він хоче, щоб його враження дозріли та стали мякші („мелов"). Читач знає, що перше слово відноситься до овочів. Значить, книжка—наче овоч. Скоро доспіла написана книжка це немовби скоро доспілий овоч: він часто буває хробашливий. Друге слово, „мелов", відноситься до горівки: книжка, як напиток: чим довше вона перестоїть (очевидно, не в бочці, а в голові автора), тим кращого смаку вона набирає.

ЧИ ЦЕ ВИНА БУДЗИНОВСЬКОГО?

Коли в життєписі Будзиновського критик підносить якийсь закид, то з того ще не виходить, що критик якраз самого тільки Будзиновського за це винує.

За недбале відношення до своєї літературної роботи можна би винувати Будзиновського тільки тоді, колиб Будзиновський мав нагоду це все робити, що роблять письменники інших народів, а цього робити не хотів.

Отже ставлячи Будзиновському закид, що він своїх повістей не обробляв як слід, треба звернутися вперед до обставин, серед яких Будзиновський провадив свою літературну роботу. Треба наперед переконатися, чи міг Будзиновський робити те, чого не робив. Коли це зробимо щодо Будзиновського, то покажеться, що він цього не робив не тому, що не хотів, але тому, що робити не міг: літературна робота оплачувалася йому так кепсько, що йому часу не ставало на краще обдумання своїх творів, на обговорення їх з іншими людьми та їх краще оброблення й викінчення.

Колиж підемо ще далі та спитаємо, чому саме літературна праця поплачується в нас так слабо, що через це автори не можуть нам дати таких гарних праць, які вони могли би дати, при кращій оплаті, то між іншими причинами цього сумного явища мусимо піднести якраз це, що серед нашого народу про умовини літературної праці судять саме такі люди, як отсі, які думають, що умову працю автор видає з себе без застанови, без пляну, без розмови, без дискусії з іншими людьми, без стичности з людьми.

В. Будзиновський.

З ГАЛИЦЬКОГО ЗАМКУ

(Історичне оповідання).

(3)

Чуючи на своїм хребті тягар, кінь став дуба. Тягар не вступився. Кінь став на передні ноги. Їздець держався. Кінь випняв хребет як той кіт, що ґзиться і скаче боком. Став підскакувати на всіх чотирох ногах. Коли й се не помогло, став дуба так, що перекинувся взад. Їздця тим не придавив собою, бо сей був на таке приготований. В пору зсунувся з коня, держачи в руках аркана. Ледви буланий став назад на ноги, їздець вже сидів на ньому.

На все те дивився староста і його окруження. Хоч було досить далеко, видели добре. Тепер кінь пустився стрілою вперед. По кількох хвилинах щез їм з очей. Щез також кінь Солонецького, котрий почвалав за своїм паном.

Їздець приляг коневи на гриву і лиш дивився вперед, чи засліплений скаженою злістю кінь не жене просто на якесь дерево або скалу. Як би грозила така небезпека, то їздець мігратуватися, стиснувши сильно петлю аркана, який все ще був на шиї буланого.

Аркан справді став у пригоді, бо перед ними показався ріка. Буланий ані не думав звільнити. То була Лімниця, десь по середині між Темерівцями і Блудниками. Аж так далеко буланий заніс його. Їздець стиснув петлю аркана і тим коня сильно роздратував. Він знов став дуба і крутився на задних ногах. Се їздець використав справити його направо. Кінь помчався стрілою в сторону Залукви.

Коли буланий, котрому їздець все потроха стискав колінами боки, змордований вже став засапуватися, Солонецький стис його боки так сильно, що під ним кінь задрожали. Він звільнив і зовсім зупинився. Був цілий мокрий, так упрів. З писка вітер відривав клапті піни. Цілий дрожав.

Їздець виймив зза пояса уздечку свого коня. Заклав її на голову буланого. Коли хотів зазублити, кінь затис зуби. Їздець знов стис його колінами. Кінь вже не боронився. Впустив зубело і покірно стояв. Солонецький поклепав коня по шиї, промовив до нього мягким ласкавим голосом і уздечкою справив його направо, в сторону Підгороддя, звідки вїхав був.

Спершу їхали поволи. По хвилі їздець підігнав коня і він пішов ристю. Нарешті крикнув: „гайда!" Його власний кінь розумів його, тож зараз пустився чвалом. Буланий не хотів лишатися позаду. Оба гнали на взаводи. Буланий послушно звертався туди, куди його їздець справляв. Перелетіли попри товариство старости. Всі стояли і дивувалися з запертим віддихом. Буланий завернув. Солонецький осадив його пару кроків перед кіньми старости і його доньки.

Не кажучи нічого, зіскочив з коня і приступив до коня з дамським сідлом. Розпружив його і переніс сідло на буланого.

— А то нащо? — спиав староста, приступаючи до нього.

— Я гадав, що се мій обовязок, — відповів Солонецький. — Яж зобовязався зробити так, щоби панна Сальомея могла вернутися до міста на буланім.

— Про се ще не може бути бесіди! — гукнув староста.

— Він вже покірний як ягня.

— Під добрим і сильним їздцем!

— Ні під дитиною, — перечився Солонецький несміло.

— Се щойно по пару днях покажеться! — обстоював староста своє.

Солонецький заклав свою уздечку назад на свого коня. До старости приступила його донька, обіймила тата за шию і прилещуючися як пестійкакітка, просила:

— Я таки поїду на буланім ... Той якийсь, я не чула, як він пишеться, знаючи, що буде ласкавий для мене, не казав би, що безпечний, як би справді не було так.

— Що тобі, хлопче, належиться за ту штуку, якої не втяв жаден з моїх конюхів? — спитав староста.

— Хіба ясновельможний вже рішилися не взяти мене до своєї служби?

— Прийди до мене десь так по пятій зполудня. Побалакаємо.

— Ставлюся. Тепер мушу іти за моєю тропою, бо я згубив запаски і хустку кухарки. Все те буде мабуть десь там, де я скочив був на поваленого арканом буланого.

— Я знайду! Я знайду! Я бачив. Я тямлю се місце! — вигукували конюхи і метнулися до коней. Повискакували на них і охлян пустилися шукати.

Салька таки поставила на своїм, бо поїхала на буланім. Їхала все думаючи про вродливого героя нинішнього дня. В душі порівнувала його з недотепним шляхтичем, її батьком, призначеним їй на мужа.

— Чому той Калічинський не троха не такий, як сей Солонецький? — думала. — Чому бодай таких очей не має? Або такого вусика? Чому, як сяде на коня, то хіба на якусь вже вислужену кандибу, що вже ледви ногами тягне?

Дівчина важко зітхнула.

Солонецький ще троха балакав з конюхами на пасовиську і також поїхав до міста, до свого заїзду. Пообідав і коли прийшла пора, пішов до замку, до старости. З шапкою в руці стояв перед старостою так, як рядовий жовнір стоїть перед гетьманом. Не говорив нічого, бо староста вже знав, за чим він сюди прийшов. Ждав, що староста скаже. Сей, потягнувши з довгого на півтора ліктя цибуха, промовив:

— Ти вже розказав, що вмієш. Пригода з буланим показала, що бодай пройжджування коней ти не перехвалюєшся... То ти, хіба схочеш у мене бути до верхових коней?

— Ні, ясновельможний пане старосто. Коли тільки треба буде уговтати дикого коня, я з підскоками побіжу зробити се. Та виключно бути призначеним до такої роботи, не хочу. Раз, що тих коней не буде так багато, щоби робота з ними виповняла мій час. Друге, я не хотів би робити тільки одну роботу, марнуючи мою вправу в інших роботах.

— Ти чванився, що добре стріляєш, добре орудуєш шаблею?

— Несогірше.

— То тобі може забажалося вступити до моєї кінної міліції... Я ще не знаю, який ти на офіцира... Себто чи вмієш поводитися з жовнірами... Також із вищими від тебе старшинами.

— Військо також не усміхається мені. У війську багато часу марнується на роботи немилі і цілком непотрібні.

(Далі буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Свято в честь великого Українця.

Заходами Центрального Комітету Українських Національних Організацій влаштувала наша громада свято-концерт, присвячений памяти першого президента У. Н. Р. та найбільшого українського історика — Михайла С. Грушевського. Свято відбулося в Українськім Народнім Домі. Розпочато його піснею „Живи, Україно", відспіваною чудово хором співацького товариства „Боян". Вступне слово виголосив предсідник комітету гром. Микита Ґаліновим. Потім хор „Боян" відспівав під управою п. Михайла Ядловського дві композиції М. Гайворонського. Святочну промову виголосив гр. Володимир Кедровський. Бесідник заявляв, що почувається щасливим, що отсе йому припала честь у нашій громаді виголосити святочну промову про Михайла Грушевського, найбільшого українського вченого. Потім накреслив історію походження Грушевського, його життя та творчість на освітньому, орґанізаційному й політичному полі української нації. Михайло Грушевський був тим чинником, що вязав всі кінці української науки. Він був тим, який творив історію українського народу як такого. У 1890 році, коли то на Великій Україні царський уряд заборонив був щонебудь творити для України, за порадою проф. Антоновича Грушевдля більшого зближення Львощоби покласти підвалини більшого зближення Львова з Києвом. Батько України, працюючи у львівському університеті та викладаючи там історію України, виконав величезну роботу. Разом з Франком переорганізував Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові, заклав „Літературно-Науковий Вістник", „Видавничу Спілку", витворив цілу школу українських істориків, які йдучи слідами свого вчителя, внесли чималий вклад в українську духову скарбницю. Михайло С. Грушевський, перший президент У. Н. Р., був фактичним її творцем і на цьому відповідальному становищі виказав свою надзвичайну здібність, як політичну так і організаційну. Його авторитет серед українських народніх мас був святим. Грушевський боровся проти насильства над українським народом аж до останнього дня свого життя. Ніколи в життю не відривався від українських народніх мас. Для них жив, їх навчав, для них працював і за них боровся. І мабуть будуча Українська Самостійна Держава буде побудована на підвалинах, які поклав науковий велит: Михайло С. Грушевський.

У продовжуванні дальшої програми концерту виступали: квартет смичкової орхестри М. Гайворонського. Це діти п. В. Ґеби зі Стейплетону, Н. Й. Грали прекрасно. Виконавців винагороджено гучними оплесками. Хор „Боян" виступив з композиціями Ол. Кошиця і Гайворонського. Далі п. Анна Пірожак відограла скрипкове сольо при акомпаніяменті п. Юлії Ґеби. Треба було виступити на домагання публики двома наворотами, а кождим разом публика нагороджувала її грімкими оплесками.

Маємо надію, що п. Пірожак запізнається краще з творами українських композиторів і буде окрасою наших концертів.

Гарно пописалися своїми виступами молоденькі хлопці, сини п. В. Тулевича з Розел Парк, Н. Дж. Михайло Тулевич виконав скрипкове сольо при акомпаніяменті п. Юлії Ґеби з повним чуттям і талановито. Василь Тулевич грав на гуслах. Продукції обидвох хлопців публика оплескувала завзято.

Пожаданим булоб, щоби в будучині на концертах Центрального Комітету брали участь у концертовій програмі діти і старші, що знають і розуміють музику і спів, як з нашої громади так і з околиці.

Студент Володимир Буката відчитав по англійськи протест, пояснюючи його значіння по українськи. Протест проти поневолення України Советами вислано до президента Злучених Держав Америки. Запротестовано теж проти масового виголоджування населення України, як теж і проти розстрілів.

Гимном „Ще не вмерла Україна" закінчено цей великий день.

Іван Клок, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Створім національну і матеріяльну силу.

Сила кождого народу лежить у його національній свідомости і його матеріяльних багатствах. Щасливий той нарід, що посідає ті два елементи. Свідомість народу проявляється між іншим у його політиці. Та під політикою треба розуміти не безглузде, гурткове чи одиниче політикування, Політикування це пусте меленя язиком тих, з якими ні свої ні чужі не числяться. А політика, це думка, це воля народу, сказана якимсь парляментарним способом, чи одиницею, яка репрезентує нарід. Щоби так було, треба нам в першу чергу перестати палити в чужих грубах, а віддати наш провід в чисто українські руки.

Залагодивши так квестію політики, звертаймо нашу увагу й енергію на промил та торговлю.

Гуртуймося, закладаймо свої кооперативи, свої робітні всякого роду, свої фабрики та попираймо своїх на кождім кроці, бо інакше будемо вічними рабами.

Може хто спитає: Що це має спільного в кого і де я купую чи полагоджую свої справи з народною справою? Відповідь: У старім Римі була така приповідка: „Осел до перегонів неспосібний; але наладований золотом, навіть найвищий мур перескочить". Це доказує силу золота в стар::ні.

Двацять два роки тому один чоловік у Ню Йорку сказав на вічу таке до своїх одновірців: „Браття! Політикою хай завертають собі голови інші, а ми пильнуймо торговлі та промислу, бо там є богатство, там є золото, а золото кермує світом. Старайтеся, щоби скупчити в своїх руках золото, а сила буде по нашій стороні".

— І що сталося? Сьогодня ті люди мають у своїх руках не лиш золото, але сягають вже й по керму світа.

В щоденнім життю бачимо, що багата людина є завсіди шанована і кождий з нею числиться, хочби в дійсности той багач був дурнем. А з жебраком, хочби найрозумнішим, ніхто не числиться. Також є і з народами, тільки, що тут воно так відразу не впадає в очі, але так воно є. Памятаймо, що кождим доляром, який ми несемо до чужих, збогачуємо їх на доляра, а себе кривдимо на доляра. Коли візьмемо під увагу, що цілий наш загал у той спосіб витрачує мілiони долярів, то мусимо признати, що в той спосіб ми несвідомо робимо чужих, звичайно своїх ворогів, мілiонерами, а себе міліоновими жебраками.

Дальше, ми бідкаємо, що наша молодь втікає від нас і винародовлюється. А чи подумали ми над тим, що при порожнім ніхто не хоче сидіти, а від повного ніхто втікати не буде? Чи подумали ми, щоби тій молоді дати якусь будучність при собі, щоби вона могла життя при нас робити, а не марнувати своїх сил серед інших і бути чужими наймитами? Чи подумали ми, що ми тій молоді дали, або що даємо крім патріотичних слів та фраз, якими чейже шлунка не можна задоволити? Це діється тоді, коли ми часто підпираємо чужих, що роблять не тільки одиниці, але й організації чи інституції, заслонюючися тим, що, мовляв, у нас нема фахових людей.

З якого заложення ми не виходилиб, мусимо прийти до одного висновку, а іменно до цього, що сила кождого народу лежить у його національній свідомости і в його матеріяльних багатствах, а багатство знову добувається в торговлі й промислі. — Тому, що настав час, де індивідуальна власність зачинає уступати збірній власности, а збірна власність знову найкраще є репрезентована кооперативами, нам конечно є звернути нашу увагу в тім напрямку і закладати торговельні та промислові спілки на кооперативних основах.

Українські бизнесмени в Нюарку й околиці зрозуміли силу матеріяльного багатства, як також зрозуміли, що матеріяльне майно кождого народу лежить у його торговлі та в промислі. Тому розпочали сильну акцію в тім напрямку. Розуміючи, що до успішного переведення подібної акції потрібно заангажувати цілий загал, постановили вони дати низку лекцій на економічні теми і в тій ціли порозумілися з паном Данильченком, економістом, який приобіцяв виголосити кілька лекцій.

Тому, що справа нашої економії не тільки торкається нас усіх разом і кождого зокрема, але є проблемою життєвої ваги в нашім існуванню, пожаданим булоб, щоб ми ту справу взяли серіозно і приходили на лекції точно, а довідаємося неодної річи, яка нам може і не снилась. Коли буде наступна лекція, буде оголошено.

Адвокат В. Кузьма.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Шікаго - Савтсайд. — До жертводавців Листопадового Свята додати: громадяни Троць і Пирович по $1.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Укр. Січ, від. 59, повідомляє членів, що перші квартальні збори відбудуться 8-го березня, в годині 7:30 ввечір, пі ч. 34 Біч ул. Обовязком всіх членів є прийти на ті збори, бо будуть важні справи до вирішення. Довгуючі члени нехай прийдуть на збори і скажуть причину не плачення або нехай заплатять свій довг, бо інакше будуть суспендовані. Неприявні на означений час члени заплатять кару 25 ц. — Леонтій Бих, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. березня, в годині 1-шій пополудні, в Укр. Хаті, 2240 Грейлінґ ул. Кождий член повинен прийти на ці збори, бо будуть важні справи до полагодження. Також проситься тих, котрі ще неналежать до У. Н. Союза, щоби прийшли на ці збори і вписались в члени. Це є найліпша українська запомогова організація, до котрої повинен належати кождий Українець. — Д. Васько, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230, повідомляє всіх своїх членів, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 10. березня, в годині 2-гій попол., в гали литовській, 628 Френклин Еве. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо є важні справи до полагодження. Проситься членів платити свої вкладки на мітінґу або найдальше до 25-го. Члени, котрі ще не виміняли своїх ґрамот, нехай принесуть старі ґрамоти на мітінґ. Мешкаючі позамісцевостю члени повинні присилати свої вкладки перед мітінґом або на означений час, бо інакше будуть суспендовані. — І. Бряць, предс.; І. Гармич, кас.; І. Сухий, секр.

ТОЛІДО, О. Бр. св. О. Николая, від. 167, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 10. березня, в годині 2-гій пополудні, в Юніон Гали, 2748 Лаґренч ул. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо є важні справи до полагодження. — Н. Білецький, предс.; Д. Медецький, кас.; Ів. Кульматицький, секр.

ЗАПОВІДАЄ ВЕЛИКИЙ КРАВЕЦЬКИЙ СТРАЙК.

Юнія дамських кравців у Ню Йорку заповідає, що вона незадовго предложить підприємцям домагання змінити контракт щодо умов праці в цьому промислі, а коли підприємці не захочуть сповнити того домагання, юнія викличе у половині цього року страйк, в кортий вона сподівається вивести 40,000 робітників.

БОЖЕВІЛЬНИЙ НА ТЕАТРАЛЬНІЙ СЦЕНІ.

Підчас представлення в будапештенській опері, на якому був приявний теперішній регент Горті, на сцену вискочив якийсь майже зовсім нагий мужчина і став підноситиокслики. По якійсь хвилині вдалося зловити його і віддати в руки поліції. Виявилося, що він умово едужий.

БЕНЗИНА В КРИНИЦІ.

В криниці на однім з передмість Праги вибухнув газ. Спершу міркували, що це наступив вибух світляного газу, який діставсь до криниці з ушкодженого проводу. Опісля виявилося, що в криниці є бензина. Пожежна сторожа вже другий день вичерпує бензину з криниці, але бензина постійно прибуває. Покищо не устійнили, звідкіля протікає бензина до криниці.

ЗЕМЛЕТРУС У 4 СТЕЙТАХ.

Чотири середньо - західні стейти, а саме Канзас, Небраску, Айову та Мезурі навістив у пятницю поважний землетрус. Землетрус почався коло 5.тої години рано та тревав кілька минут. Осередком його була південна частина стейту Небраска. Землетрус розбудив людей зі сну. Тарахкання кухонного начиння зробило на деяких фармерів враження, що це злодії закралися до комори. Дзенькіт шиб казав іншим догадуватися, що десь недалеко їде тяжкий товаровий автомобіль. Великих шкід у маєтку не було. Тільки деде доми були зрушені в основах. Астрономи кажуть, що це „було легке справлення якоїсь хиби в поверхні землі".

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ВІДГУКИ ПРОМОВИ ПОСЛА ДМИТРА ЛЕВИЦЬКОГО У СОВЄТАХ.

Остання соймова промова голови УНДО та Української Парляментарної Репрезентації, посла д-ра Дмитра Левицького, викликала правдиву бурю у большевицькій пресі. Вся большевицька преса, головно в Києві і Харкові, бє в дзвін на тривогу. В цій промові преса добачує прояви поважної акції в сумежних зі совєтською Україною державах зі метою відірвати Україну від СССР. З цього приводу московський уряд підготовляє по всіх місцевостях на совєтській Україні протестаційні віча проти всяких спроб відірвати Україну від Москви.

Одночасно голова ради міністрів совєтської України, Любченко, який перебуває тепер у Москві, виголосив велику промову проти „сепаратистів, які знаходять піддержку поза межами СССР". У своїй промові Любченко підкреслив, що совєтська Україна залишиться при Москві. Всякі спроби відірвати Україну зустрінуть безоглядний спротив цілого совєтського й українського пролетаріяту.

ЗНОВУ РЕВІЗІЇ СЕРЕД ПРАСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

Після недавних ревізій серед сокільських діячів (4. січня р. р.) праська поліція перевела з початком лютого нові ревізії між Українцями — цим разом у голови Пластприяту, д-ра мед. Нестора Білика (громадянина ЧСР), д-ра мед. Леонтович-Пачесової (одружена з Чехом) та в кількох інших громадян. Крім того поліція кликала до себе на переслухання представників Українського Громадського Комітету: бувшого члена Директорії Андрія Макаренка та інж. Антона Гальку.

Radio

АЛЕНТАВН, ПА.

В неділю, дня 17. березня 1935 р., Український Хор ім. Лисенка і Хор Української Школи при укр. прав. церкві передадуть через радіо програму, присвячену Т. Шевченкови зі стації WCBA-WSAN 1440 кс. в Алентавн, Па., від 5 до 5.30 пополудні. Обидва хори є під управою уч. Йосифа Букати.

НА НОВУ МОГИЛУ...

Тихо і безлогосно, майже зовсім осамітнений і забутий, доконав свого віку Вячислав Будзиновський. Довголітній посол до австрійської державної ради (1907—1918), де належав до кращих бесідників, визначний публіцист і деннікар (кол. редактор „Буковини", „Свободи", літ. журналу „Світ", „Українішес Кореспонденцблят", співробітник „Діла" і т. п.), соціольоґ („Хлопська посілість", „Знесення панщини"), талановитий белетрист („Стрімголов" та інші оповідання, сценічні твори), а передовсім популярні історії, що своїми писаннями витручував з рук нашої молоді чужі книжки.

Будзиновський був типом запальним, вибуховим, що у своїх писаннях і вчинках мав дещо з дикого степового гуґану. У полеміці, у дискусії пристрасний, непогамований, безоглядний, у вислові й стилізації сильний, палкий, яскравий, драстичний („...Громи бють тільки у високі вежі — ніколи у кльозети").

Та мав він у свому життєвому білянсі дві позиції, якими в історії визвольного руху нашого селянства поставив собі нерукотворний памятник. Це його підготова і участь в організуванні й переведенні хліборобських страйків (1902—1904), а друга — його участь в акції за виборчу реформу (1905—1906).

Будзиновський товкся по вічах, своїми промовами загрівав; фанатизував масу, розпалював котел народнього невдоволення до червоного жару. Не диво, що звик був їздити на віча з подушечкою й коцом, бо часто з віча відвозили його жандарми просто до староства, а звідти до вязниці.

Його буйний і непогамований, іноді з невідповідальністю сумежний характер (в р. 1911. на комісії водній в раді державній, коли йшло про концесію для Поляків — каналів, кинувся на стіл і понищив усі акти комісії) робив його часто предметом не лиш переслідувань і нагінки з боку влади, але й предметом атак та набрехів від своїх таки політичних товаришів та публіцистичних противників.

Востаннє сидів я з ним у редакції „Громадської Думки". Були це важкі часи розпуття, перехресних стежок, крах, хитання й ходу навмання. Повага хвилини кликала за Таеранами, а ми спромоглися лише на Охримовича чи В. Бачинського.

Тому й „Громадська Думка" підспівувала за поетом „Кудою йти і на що сподівання?" а у висліді було так: що в пісні днями появлялись передовиці за Петлюру, а в мясні проти нього. Так він опинився поза „Громадською Думкою".

І від того часу зачинається трагічна доба його життя. Заочно засуджений на „Тотшвайґен", був він надто амбітною одиницею, щоби приняти присуд без протесту. Тож стає головою Партії Праці, пише в „Раді", друкує дещо навіть у „Нових Шляхах", але все явно, сміло без парапану. Та не був це вже давній Вацьь. Була це Шлемілева тінь; робив враження птаха, що волочив по землі свої надломані, окровавлені крила...

З Будзиновським сходить до гробу колись голосний, невтомний діяч, що має великі заслуги в розбудженні селянських мас у Галичині; вмер з ним разом і каторжний робітник пера — і вічний дух бунту.

То й не повезуть його чотирма кіньми до цвинтарних брам і не поставлять йому нагробного памятника, а поховають у тихому кутку, щоби по трудящому бурхливому житті спав тихим сном і снив золотий сон про кращу долю для свого народу...

Тиберій Горобець.

М. Рудницький.

ДОЛЯ БЕЛЄТРИСТА - ПОПУЛЯРИЗАТОРА

(З приводу смерти В. Будзиновського).

Ще минулої неділі, а може вже два тижні тому, розмовляли ми з ним. За кожним разом, коли В. Будзиновський приходив у неділю вранці до каварні, щоб почути, що діється на світі, розмова з ним була така жива, що знуджене молодше покоління оживало пир столиках.

Мав він ворушкий ум, власні погляди, передумувані довго на самоті і виборювані серед завзятущих дискусій, любив писати і придивлятися змінам життєвого калейдоскопу — чомуж не став він справжнім письменником? Усе можна звести до справи таланту, але власні погляди на свій талант і на літературу грають у письменника чималу ролю.

Писав колись Будзиновський гуморески, пробував в оповіданнях дати вислів своїй іронії, що була доказом його критичного підходу до довкільних явищ. Водночас захопила його сильно політична діяльність. Його боєва вдача полеміста та вічного опозиціоніста могла простіше, безпосередніше витрачувати надмір своєї енергії на парляментарній арені та в публіцистиці. Численними брошурами, написаними з рідким у нас темпераментом, умів він відгукуватись на всякі актуальні справи і коли почав писати побутові та історичні повісті — з літературою порвав уже давно ближчі звязки.

Як видавець літературного двотижневика „Світ" у 1906 р. — органу „Молодої Музи" — розійшовся він після 8-місячної співпраці з тодішніми письменниками, заявляючи, що коли часопис не видає якийсь міліонер для спорту, то часопис треба зліквідувати або змінити його зміст відповідно до духових потреб ширшої маси переплатників. Яка іронія долі! 30 літ писав Будзиновський книжки, призначені для найширшого загалу, відповідно до духових потреб тих, які могли їх читати; писав просто, ясно, брав патріотичні сюжети, прикрашував їх сензацією і його читачі не могли дати йому найскромнішого прожитку.

Виховне значіння його історичних повістей безсумнівне. Таких Будзиновських повинні би ми мати бодай пів сотні. Розумів він, що найкраще йти за готовими, випробуваними зразками і часто позичав від Купера, Мая чи якогось Ґерстекера фабулу, змінював декорацію та одяг своїх героїв і осягав свою мету багато скорше ніж ті, що довіряли власній, мало поетичній уяві. Сам Будзиновський знав ціну своїх повістей і думав найчастіше про гонорар; недурно довгий час жив із нашої американської преси. За літературою не стежив і не відчував потреби цікавитись новими ідеями, композицією, стилем — усе це були для нього аристократичні витребеньки. Мав він за матеріял історію України і як провідну думку здоровий розум, що ставав йому у пригоді в політичній полеміці.

Писав він багато і швидко, не мав часу радитись кого, не дбав про те, чим повість почнеться і чим кінчиться, де і коли буде видрукувана — ставився до літератури як журналіст до газетної праці: щоб заповнити чистий папір і завтра відкласти, не читаючи, те, що написав учора.

Писав був він багато цікавіший, інтелігентніший і духово багатший, ніж як автор. Сідав Будзиновський за свої книжки як за обовязкову громадянську працю і герої, яких виводив перед своїми невибагливими читачами, не мали в собі нічого з того, що хвилювало його що дня, мулило, обурювало. Якби Будзиновський умів був дати сатиру на нашу політику, на рутенський патріотизм, на принципіялістів та угодовців — то міг би він був вложити у неї якусь частину свого „я" і блиснути талантом, рівним своїй оригінальній постаті.

В останніх роках займався він пасічництвом і навіть випродав усі свої книжки, щоб купити собі пасіку у горах. Казав тоді, що з меду можна лекше жити, ніж з чорнила, і зарікався писати більше. Але не дотримав обітниці. Хоч бджоли не розчарували його, а громадянство розчарувало так часто, звичка тягнула його до каламаря, як пияка до склянки. Тішився, що по селах читають його і розуміють. Нераз обсипувало його жаром, коли у часописі або у книжці побачив речення, складене страшною канцелярщиною, з надутими висловами, абстрактними термінами, які можна заступити звичайними рідними словами.

Будзиновський боронив одного з найвеличніших принципів у літературі: „пиши яко мога просто та ясно", але, на жаль, не писав для тих, що цікавляться принципами та літературою. Не думав він над тим, що простота та ясність може йти в парі з вічно новими ідеями та мистецькою формою. Автор популярних повістей мусить мати передовсім велику уяву і власний стиль, над яким треба працювати таксамо, як над кожним іншим, хочби письменник писав тільки для майбутніх вибранців.

Жіль Верн вкладав у свої повісті працю, потрібну, щоб знайомитись із технічними здобутками та географічними відкриттями — його герої палали його цікавістю дослідника; Майн Рід стежив за своїми героями, звірятами та ростнею так, начеб відкривав їх уперше. Автори „Робінзона Крузо", „Ґулівера", Дон Кіхота" — ніколи і не думали про те, що ці книжки може читати шкільна дітвора і міліонові маси. Нема іного способу писати книжки для всіх, як писати книжки для себе або для вибраного гурта, коли вони мають бути літературою.

В. Будзиновський як неодин наш автор з патріотичних мотивів вибрав найлекшу дорогу, щоб служити загалови, знехтувавши те, що служить йому найдовше: літературний талант.

[illegible] З ҐРАТУЛЯЦІЙНИМИ ЛИСТАМИ.

Кілька днів по плебісциті в Сарі німецьке посольство у Відні виложило в прийомній свого будинку лісту до підпису з ґратуляціями для уряду Німеччини з приводу успішного для Німеччини голосування. На цій лісті міг підписатися кожний, хто був вдоволений з плебісциту. Але з доручення австрійських властей віденська поліція окружила кордоном будинок посольства та допускала тільки ті особи, що мали німецький пашпорт. Догадуються, що ціллю виставлення лісти було устійнити число приклонників „аншлюсу".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ЗБІРКИ НА ВИЗВОЛЬНУ БОРОТЬБУ.

ТОНТОН, МАСС. Жертви і вкладки 40-го відділу ОДВУ. Жертвували: Михайло Шаран $20.00, Єрина Шаран $5.00, Марія Шаран $5.00, Гнатко Зелізко $2.00. Разом $32.00. Вкладки членів ОДВУ за 6 місяців $26,60. Разом $58.60.

АРНОЛД, ПА. 45-тий відділ ОДВУ. На лісту О.У.Н. (ч. 1097) Петра Лобура жертвували: по $1.00: П. Зілінський, О. Лисий, Т. Филипів, П. Лобур, Г. Волошкевич, П. Скочиляс, С. Дмитрів, П. Лобур (з пушки ОУН), П. Зілінський (з пушки ОУН) $1.65. Разом $9.65. З забави, що була устроєна в честь учительки п. Парані Зорини, зібрано на ту ціль $8.00. Разом $17.65.

ГЕМТРЕМК, МІШ. Тов. ім. Івана Франка, від. 146 У. Н. Союза, з лісти ОУН ч. 332. Колектор С. Хомяк. Жертвували: Г. Норвич 50 ц.; по 25 ц.: І. Баран, М. Будко, І. Андрушко, Я. Морозак, І. Дибас, Д. Чорній, І. Шалінський, Т. Солодкий, А. Білик, М. Ратушний, У. Франко, С. Хомяк. Разом $3.75.

НЮ ЙОРК, Н. Й. З Маланчиного Вечерка (дня 13-го січня 1934 р.): А. Демчук $3.00, В. Бойко, П. Задорецький по $2.00; Р. Голомбйовський $1.25; по $1.00: А. Андрушин, А. Павлик, В. Черватюк, Штембер, Соня Юзевська, А. Щигол, Т. Соколовський, М. Брикович, п-ні Галичин, Н. Н., П. Свободян, Н. Цимбалістий, І. Петровський, А. Брикович, М. Завойко, В. Бродяк, М. Леськів, п-ні Середа, І. Кобон, М. Гладун, М. Сітницький, п-ні Жуковська, М. Томішак, Кривень, п-ні Дрозд, В. Чернецький, п-ні Дичко, п-ні Сціблайло, Р. Фенчинський, С. Мельник, В. Лехицький, Н. Н., І. Грицишин, Свій, Миронюк, А. Куцик, В. Дроботій, І. Перчишин, Ф. Стефанів, Й. Соболь, В. Періг, Є. Пилипчук, О. Кучер, М. Джий, О. Завлучко; по 50 ц.: п-ні Черватюк, п-ні Мельник, Гнатів, п-ні Бродин, Н. Н.

БОФАЛО, Н. Й. Комітет Листопадового Свята переслав $25.00.

ГЕМТРЕМК, МІШ. Відділ 4 ОДВУ переслав $25.00 на Укр. Летунську Школу ОДВУ.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Дня 20-го січня ц. р. вінчався член 10-го відділу ОДВУ, член Ц.У. ОДВУ, Андрій Дубас, з К. Лагоцькою. На весіллю гості не забули за визвольну акцію. Жертвували: Обоє молодята $5.00; по $1.00: п-ні Жуковська, Кизима, Голембйовський, Щигол, Дубас, Сербинський, Лесків, Дроботій, Гутак, Липа, Сітницький. Разом $15.50. Дрібними $5.25. Разом $20.75.

ГЕМТРЕМК, МІШ. Ліста О.У.Н. ч. 334 в Товаристві Згода, від. У. Н. Союза. Колектор: Іван Крупка. Жертви зложили: Тов. Згода $8.25; по $1.00: Іван Рунька, П. Стефанський, Д. Рубаха, І. Костюк, Т. Данилишин; по 50 ц.: П. Нагірняк, І. Городицький, Д. Сеняйко, Н. Трит, І. Беднярський, М. Сосновський; по 25 ц.: Й. Пригарський, Д. Білоус, П. Дмитришин. Разом $17.00.

ВОДЕРВЛІТ, Н. Й. 21-ший відділ ОДВУ. На відчиті дел. О. Грибівського зібрано $23.83 на лісту ОУН ч. 639. Ольга Свота і М. Спяк зібрали $18.83. З листопадового свята $20.00. З пушок ОУН $14.84. Додано з каси і разом переслано $100.00. На лісту ОУН ч. 639 жертвували по $1.00: В. Галайко, С. Михасів, В. Мадараш, М. Мадараш, С. Чайковський, П. Ковальчик, С. Ковальчик, П. Ригаnич, І. Урбан; по 50 ц.: Й. Байгер, А. Данусяк, Л. Завойський, Т. Яхвак, І. Легуняк, В. Михасів, В. Футулуйчук.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Відділ 47 ОДВУ, ім. В. Біласа: По $5.00: Юліян Куць, Марко, Іващук, Василь Матвіїв, М. Шендюк, Іван Кушнір; Н. Больховський $2.00; по $1.00: Іван Граб, Д. Шостак, Т. Мищук, І. Бандур, Н. Кашуль, Т. Борунька. Разом $33.00. З пушок О.У.Н.: Пушка М. Ризи $1.50, Івана Кушніра $1.32, Н. Кошуля 50 ц., Т. Мищука $1.00, Г. Шавалюка 71 ц., М. Іващука 52 ц., В. Галущака 50 ц. Разом $6.55. З коляди $52.25. Разом $91.80. Коляду дали по $5.00: М. Іващук, С. Любинець; В. Коваль $3.00; по $2.00: Г. Шавалюк, М. Риза, І. Кушнір, Ю. Куць, І. Бандур, О. Шостак, Т. Коржевич, Н. Вольховецький; П. Янішевич $1.50; по $1.00: І. Грабар, В. Матвіїв, Н. Кашуль, М. Шендюк, А. Накутний, М. Сопко, М. Ґут, П. Бігун, Д. Медзяк, П. Заруба, С. Ривак, В. Марчук, І. Сцімборський, І. Шевчук, І. Лащук, М. Боруцький, Г. Шостак, М. Шпак, Д. Шостак; по 50 ц.: І. Ґвоздь, М. Енджейовський, А. Марцінковський, Й. Граб, В. Глущак; І. Кулинич 25 ц. Колядувати ходили: Г. Шавалюк, М. Риза, В. Галущак, І. Бурицький, І. Граб, а Н. Вольховецький возив машиною колядників. Коляда ця прийшла з місцевости „Генсон Парку", Шікаґо, Ілл.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Новий відділ ч. 34 ОДВУ на боєву акцію і на Рідну Школу в Краю. Коляда: В. Матвіяс $5.00; по $2.00: о. Й. Боярчук, І. Шафран, О. Комар, С. Швець, Г. Кідонь, Н. Копко; по $1.00: М. Прихан, В. Бродський, М. Табачук, М. Кіналюк, С. Грабар, З. Непик, М. Ткач, М. Смеркло, Ф. Ґулька, М. Швець, Г. Тимків, Б. Опадкевич, Г. Данчак, М. Дудяк, Є. Стех, Т. Вилогорський, Є. Ковальський, С. Цімко, П. Криловський, В. Ґеречка, П. Телевяк, В. Семенина, М. Бурнас, М. Спазяно, І. Ґабрилович, Т. Редка, Г. Ничка, С. Сосовськийє по 50 ц.: І. Данильський, В. Полиняк, В. Слота, І. Михалик, А. Сливка (старший), К. Сорока; П. Фидиняк 45 ц.; М. Пиляк 25 ц. Разом $47.21.

Дня 2-го грудня 1934 відбувся відчит члена Ц.У. ОДВУ, Миколи Новака, і на тому відчиті присутні зложили: А. Сенько $2.00; по $1.00: о. Боярчук, п-ні Комар, С. Винярський; дрібними $8.27. Разом зібрано на відчиті $14.27. З загальної суми вислано на Рідну Школу $23.60, решта на визвольну акцію.

ВІЛІНҐ, В. ВА. Відділ 33 ОДВУ. На лісту ОУН ч. 772, Мих. Дуткевича, М. Медвідя і В. Когута: по $5.00: В. Когут, М. Дуткевич, С. Грушкевич, М. Медвідь, І. Шелева (старий), А. Савяк, П. Кунчак, Г. Саган, М. Петрик, Д. Щербатий. — Друга ліста тих самих колекторів ч. 771. По $1.00: П. Тимчук, П. Вітенко, М. Буцило, К. Лондяк, А. Севна, А. Когут, Іл. Пастернак, І. Писарчук; П. Тимчук $3.00. Разом $60.00.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Червоний Хрест на лісту ОУН ч. 744, п-ні А. Гладунової і п-ні С. Жуковської: по $5.00: П. Слободян, В. Ґораль; по $2.00: Микитович, п-ні Гук, М. Теодозія; по $1.00: Хитрик, Д. Бочак, М. Завойко, Сивень, Воробець, Маслій, Терленко, Олійник, Осадчук, Близнак, Волощук, Бучка, Бардак, Малицький, Г. Олекса, Пачковський, Дацков, Забавський, Д. Симюк, Шийка, Дроботій, Прибиловський, Гавришенко, Сименчук, А. Середа, А. Гладун, Сойкайло; Н. Гладун $2.00. Разом $42.75.

СТЕМФОРД, КОНН. Дня 9-го грудня 1934 відбувся відчит М. Новака в Українськім Ситизенськім Клюбі й управа клюбу жертвувала на Укр. Летунську Школу ОДВУ $10.00.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Дня 9. грудня 1934 відбулися відчити: реф. Укр. Чер. Хреста ОДВУ, Анни Гладунової, і М. Новака. Того дня новозорганізоване сестрицтво Укр. Чер. Хреста ОДБУ зложило свої жертви на Укр. Лет. Школу ОДВУ. Жертвували по $1.00: п-ні Шмігельська, п. Тимчук, п-ні Чарновська, п-ні Бих, п-ні Кушляк; по 50 ц.: п-ні Будник, п-ні Подоляк, Б. Пилипчук. Разом $7.55. Дрібними $4.10. Разом передано на ту ціль $11.65.

ДІТРОЙТ, МІШ. Відділ 24 ОДВУ, з відзнак ОУН: М. Чуй $5.00; по $2.00: Л. Сембратович, П. Кіптик, Д. Стрілецький, С. Польова, М. Урнюк, Р. Вазик, І. Семеген; І. Рудянин $1.50; по $1.00: В. Шкільний, А. Повшак, Й. Шевчук, Н. Дворчин, О. Старко, І. Пазук, О. Старко, Н. Яблонський, П. Попіль, П. Кізел, А. Петрик, М. Галіян, І. Петричкович, Ю. Кокот, О. Шкребайло, Лишак, Шеремета, Т. Руднік, С. Костюк, В. Василишин, Т. Федитник, В. Щербань, Г. Хімка, М. Фірецук, Н. Сеньків, І. Ягніч, П. Колберк, Карпчук, Боднар, Демері, Соловіч, Бойко, Наконечний, Н. Семеген, Ярмій, С. Левкут, Батрин, Сковрон, В. Дідик, К. Міхальчук, Сломка, Андріїшин, О. Наконечний, М. Монтан, Н. Деммбіцький, В. Явірський, Г. Маланяк, Т. Кіхтан, В. Резник, С. Боднар, І. Байко, В. Буґера, Г. Бовк, В. Олексій, М. Наконечна, С. Герман, М. Попович, І. Шкільник, М. Шкільник, А. Котович, Дідик, С. Левкут, К. Маланяк, Т. Кіхтан, І. Батрин, В. Буґера, Н. Семеган, В. Сковрон, Таманчук, Свінцінський, Бабак, Саврій; по 50 ц.: Михальчук, Романчук, Онуфрийтон, Михайленко, Г. Маланяк, Ярій, Воронюк, К. Ярій, А. Левкут, Козаченко, Запотічний, М. Копчин, М. Корбиляк, А. Маланин, Д. Деделюк, Т. Віхорок; по 25 ц.: Ткач, Седлик, Амрозяк, Савчук; Савка 10 ц.

СТЕЙЛЕМ, МАСС. Молоді Українські Націоналісти на Укр. Лет. Школу ОДВУ: Укр. Аматорський Кружок $5.00; по $1.00: М. Копка, Б. Копка, С. Бурий, А. Савіцький, О. Хруняк, М. Хруняк, С. Яриш, М. Гедьо, Й. Ірха, А. Ірха, Сава Ірха, С. Ірха, Бронислав Ірха; по 50 ц.: І. Костюк, М. Костюк, М. Копка; А. Копка 75 ц; П. Хомяк 25 ц.

ПІТСБУРҐ, ПА. Переслала пані М. Малевич лісту ОУН ч. 1215, на котру жертвували: інж. В. Малевич $5.00; С. Вишатицька $2.00; по $1.00: Д. Галенда, О. Кравець, А. Кравець, О. Турулик, К. Ягело; по 50 ц.: Д. Василик, А. Приходник. З пушок ОУН $6.40. Разом $19.40. — Збіркою занялися: пані М. Малевич і Стефа Вишатицька.

БОТЛЄР, ПА. Жертвували по $1.00: М. М., А. М., П. Ґапта, А. Ґонта, О. Тот, М. Бринюх, М. Сопура, М. Криніцький, М. Мацко, А. Гімчак; Відділ Укр. Нар. Помочі $5.00; по 50 ц.: М. Циган, Д. Дрозда, А. Дмитрик, А. Мельник, М. Яхвак, М. Гошак; по 25 ц.: Й. Куць, С. Смит. Разом $18.50. Переслав Мих. Марків.

ВІЛМІНҐТОН, ДЕЛ. Коляда 35-го відділу ОДВУ. Колядували: Н. Кравчишин, Й. Труш, І. Шведа, В. Сірка, М. Магер. По $1.00 зложили: Т. Чорній, Т. Човган, О. Прокоп, П. Сак, І. Гринишин, Т. Ґула, Т. Хадай; по 50 ц.: Т. Труш, В. Косовський, І. Будник, А. Марків, С. Фіґун, Г. Гнатовський, Й. Хома, В Стахів, М. Ванькович, Д. Фабрика, Й. Тиравський, І. Заник, І. Білик, М. Базилюк, Н. Шатинський, Н. Кравчишин, Н. Цицик, М. Подоляк, Ю. Німець, І. Сивий, І. Шведа, С. Лучишин, І. Сивий, Т. Марущак, М. Занічковський, Й. Зіглінський, П. Процак, С. Качмар, М. Мальговський, М. Магер, А. Магер; В. Качмар 75 центів; Г. Косовський 40 цнт.; по 25 цнт.: І. Ванькович, П. Белей, Л. Гнида, І. Магер, Н. Н., Г. Сірка, Д. Сак, А. Ліщинська, І. Ковалик, О. Висак, П. Гринишин, Д. Качмар, В. Шапинський, Н. Дулеґа, І. Цищик, М. Біян, Н. Андрусишин, С. Синчишин, І. Биніцький, І. Івашко, А. Баран, І. Гарвенко. Разом $29.00.

ЧЕСТЕР, ПА. Коляда 51-го відділу ОДВУ. По $1.00: о. О. Мицик, Н. Рубаш, М. Тершавський, Т. Сорока, І. Шурибайло, Н. Броницький; по 50 ц.: Е. Урбан, П. Василюка, Г. Мисишин, І. Гачак, П. Кучанський, Н. Забитко, А. Вовк, Батюк, М. Проць, П. Гливяк, Г. Стеців, І. Шеґда, П. Василик, І. Гачик, В. Стецула, П. Заяць, С. Коваль, С. Бартіш, Г. Матковський, С. Балаґура, Н. Бакалець, Т. Пастернак, Л. Блаґітка; М. Курчай 25 ц. Разом $17.75.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Жертви 12-го відділу ОДВУ. По $1.50: С. Садовий, П. Сокальчук, Л. Костів; Ленчак $1.25; по $1.00: А. Тоганчин, Т. Свистун, У. Улицишин, У. Рибачок, о. Г. Павловський; по 50 ц.: І. Ленчак, С. Крайківський, С. Борис. Разом $10.05. — Збіркою занявся головний організатор ОДВУ, Т. Свистун.

ҐЕМТРЕМК, МІШ. Коляда 4-го від. ОДВУ ім. Юліяна Головінського. П. Кузик $5.00; по $3.00: Якимів, В. Ничай; по $2.00: д-р А. Кібзей, С. Качмар, Д. Дирбавка, М. Джумаґа, Н. Курчак, П. Нагірняк, П. Єрись, Н. Клиш, П. Когут; по $1.00: П. Андрушків, І. Чайковський, Милько, В. Лащ, П. Марфей, В. Шимків, Н. Ґеник, Г. Квак, В. Мацкевич, В. Ґерула, К. Білецький, Н. Зеленецький, В. Холявий, В. Гузар, С. Біда, І. Ксьондзик, М. Прихідко, П. Ґуряк, І. Вой, М. Сосновський, В. Байор, А. Патра, С. Зола, А. Стефанкевич, Ю. Гриньчук, В. Протиняк, А. Холевка, Б. Смит, Н. Шалінський, П. Турецький, П. Рудик, Н. Беднарський, М. Лабунь, В. Туркевич, Й. Пінський, М. Чуба, М. Квасній, С. Ткачук, В. Ґрінері, М. Левкович, С. Ґерус, Н. Андрушко, П. Войтович, О. Сигда, А. Машталяр, Н. Міненко, І. Скочиліс, Ю. Крук, М. Попик, В. Яремчук, О. Ноба; М. Головчак $1.50; по 50 ц.: П. Романів, М. Мандзюк, Ю. Холевка, Я. Дмуховський, П. Богацький, Т. Барабаш, Д. Безпалко, М. Торкевич, А. Бурак. М. Мерещак, М. Стойко, А. Козановська, П. Панасюк, А. Микила, М. Броватий. — На Укр. Інвалідів: П. Кухта $2.00, М. Голодюк $1.00. Разом $92.00.

Ліста дітей з мандолінами: По $2.00: І. Кривий, І. Дубек, Топорівський, Боднар, Гість; по $1.00: Бугай, П. Ганиш, Н. Ґорин; по 50 ц.: Будка, Присташ, Сихар, Н. Тиро; Банцяк 25 ц. Разом $14.35.

Молодіж 4-го від. ОДВУ в Гемтремк, Міш. Тов. ім. Марк. Шашкевича, від. 94 У. Н. Союза, жертвувало на боєвий фонд $10.00; Тов. ім. Ів. Франка, від. 146 У. Н. Союза, $4.30; по $2.00: С. Ґенек, Пазарина; по $1.00: Ю. Васько, Н. Машталяр, І. Дмитришин, С. Трач, М. Микула, Н. Неґриш, Неґриш, Кокуруза, Васько, Хлопан, І. Костюк, І. Голида, І. Крупка, Кульчицький, А. Бабак, Старжинський, Заблоцький, о. Н. Струтинський, Войтишин, Кардаш, П. Данилишин, С. Данилишин, Сеньків, Г. Шеремета, М. Бабій, Н. Тиро, Г. Кривицький, Морозовський, М. Чемний, Чорній, П. Дмитришин, Н. Н., Смулка, А. Косій, Галич, І. Клим, С. Натуркач, Томчишин, В. Поговірко, І. Шалапай, В. Кушнір; Н. Н. 55 ц.; по 50 ц.: Савка, І. Равський, Ю. Козак, Й. Прихідко, Д. Рубаха, Шандак, М. Кушнір, І. Спендак, М. Підсадний, Н. Солодкий, Н. Федчишин; по 25 ц.: Шаворський, Н. Орись, М. Козак; Н. Н. 20 ц. Разом $66.80.

Загальна сума з коляди $198.15. На боєву акцію $173.15, на інвалідів $3.00.

НАЙСТАРША СЕЛЯНСЬКА ХАТА.

У шведському містечку Далекарлія живе старий селянин Персон, про якого хату кажуть, що то найстарша сьогодні селянська хата в Европі. Від 1539 року ця хата в нічому не змінилася. Щоправда, її час від часу направляють. Шведська влада давала Персонови великі гроші, десятикратну ціну хати, щоби продав її державі. Влада хоче в тій старій селянській хаті уладити хліборобський музей. Старий селянин не хоче продати хати. Він не заскорузлий мужик, одначе любить свою рідну хату. Зрештою Персон їздить до Стокгольму мотоциклем і ходить до театру в смокінґу. Це зрештою у шведських селян не є ніякою надзвичайною появою.

ВЖЕ ВИЙШЛА ДРУКОМ
НОВА КНИЖКА ПРО УКРАЇНУ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ:

SPIRIT OF UKRAINE:
UKRAINIAN CONTRIBUTIONS TO WORLD'S CULTURE.

У книжці пишеться:
Яку прислугу людству зробив український нарід своєю історією?
Який вклад зробив український нарід у скарбницю культури світа?
Які люди представляють український нарід?
Книжка має близько 150 сторін друку.
36 ілюстрацій, з них більшість зовсім оригінальні.
Ціна всього 1 доляр.
Замовляти в „Свободі":
"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

В КОЖДІЙ ГОДИНІ

У нашім званню ми придержуємося правила бути готовими в кождій хвилі на кождий поклик. Потреба може приключитися в кождім часі, і погребник повинен бути готовий кождої хвилі, коли хтось зажадає його обслуги.

Тому то ми встановили собі строге правило, щоби бути готовими в кождому моменті, в день і в ночі, дати свою безпроволочну й успішну услугу.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City — Phone: Bergen 4-5989
34 E. 25 St., Bayonne — Phone: Bayonne 3-0540

ДІТОЧІ КНИЖКИ НА ШЕВЧЕНКОВІ СВЯТА
ТАРАСОВИМ ШЛЯХОМ

Збірка промов, деклямацій та сценічних картин на Шевченкові Роковини. Підібрав і впорядкував Михайло Таранько. ЗМІСТ: Вступ — Перед Тарасовим Святом. Що це таке — Шевченкові Роковини. Як улаштувати Шевченкове Свято (з програмою на взірець).

А.) СВЯТОЧНІ ПРОМОВИ:
Промова прозою для старших дітей.
Промова віршом для старших дітей.
Привіт віршом для менших дітей.
Промова святочна віршом для двоє дітей (діяльоґ).

Б.) РЕФЕРАТИ:
Популярний реферат про Шевченка.
Коротенький реферат, який можна виголосити з памяти.
Ще коротший реферат.
Реферат віршом для найменших.

В.) ДЕКЛЯМАЦІЇ:
Тарасове свято. (Деклямація для малого хлопчика).
Наш привіт Батькові Тарасові (деклямація для дітей з І. степення).
Тарас Шевченко. | Поклін безсмертному Тарасові
Дитяча присяга. | Соловієві України.
Малий Тарасик. | Півець горя.
Тарас Шевченко. | Поклін Кобзареві.
Скарб України. | Наш пророк.
Шевченко — наше сонце.
Загостить до нас Тарас.
На роковини Шевченка (2).
Шевченкова могила.
Смерть Шевченка.
Найменші — Кобзареві (деклямація для дітей 4—6 літніх)
В Шевченкові роковини.
Казка Мартової Ночі.

Г.) СЦЕНІЧНІ КАРТИНИ:
Казка про хлопчика Тараска. В 1 дії.
Тарас Пастушок. В 1 дії.
Одної Ночі. В 1 дії.
Сирітка, з партитурою.

Ціна 35 центів.

НА ШЕВЧЕНКОВІ РОКОВИНИ. Збірка пісень на діточий хор 3 і 4 голоси, заранжував Богдан Вахнянин. Зміст: Берестечко. Заповіт. За Україну. Діточа Присяга. Діброва. Кантата. Поклін Тарасови. Садок вишневий коло хати. Світе ясний, світе тихий. Там на горі за Дніпром. Учітеся. Літа Орел. Гимн в честь Тараса Шевченка. 50 ц.
ДЯДЬКО ТАРАС, сценічна картина в одній дії з життя Тараса Шевченка. Володимира Полянського. Осіб 11 — 20 ц.
СИРОТА, сценічна картина в двох діях, Юра Ігорків. 10 осіб; надається на Свято Матери — 20 ц.
МАЛИЙ ДЕКЛЯМАТОР, збірка віршів до деклямацій на всякі національні й шкільні свята та обходи. Підібрав і впорядкував Михайло Таранько. — 20 ц.
ІСТОРІЯ УКРАЇНИ для дітей. Часть І. Київське князівство. Ілюстровані оповідання про часи від заснування Києва аж до зруйнowання Москалями в році 1169 — 20 ц.
ВЕСЕЛА БАНДУРА, співаничок з нотами — 20 ц.

Замовлення з належитістю слати до:
"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J

ОБА МАЮТЬ СЛУШНІСТЬ.

(Гумореска).

В колишній Греції (тому вже звиш 2000 літ) не було таких шкіл, як тепер. Хто хотів чогось навчитися, йшов до так званого „софіста", щось у роді вчителя і заразом фільософа, який за певну винагороду вчив читати, писати і заразом (і це було деколи головною метою навчання) вчив, як обороняти свої і чужі справи перед судом, себто вчив адвокатської штуки.

До одного такого „софіста" (по нашому сказатиб „мудрагеля") прийшов раз ученик на науку. Умовився з ним так: Софіст мав навчити його адвокатської штуки. Ученик обіцяв йому винагороду, але аж тоді, коли виграє перший процес, себто аж як переконається, що софіст вивчив його добре.

Наука тревала цілий рік і учень попрощався зі своїм учителем. Учитель не дістав ще нічого; він чекав, аж його ученик виграє перший процес. Тимчасом минув рік, другий, а його ученик нікого в суді не боронить, наче взагалі навіть не думає користати зі своєї адвокатської науки. Тоді закликав учитель свойого колишнього ученика і каже до нього:

— Слухай, я тебе вивчив, а ти навіть не думаєш провадити якийнебудь процес. Отже я тебе заскаржу і, чи сяк чи так, я гроші від тебе дістану. Як процес виграю, то тимсамим суд стягне від тебе мою платню; а як я процес програю, — то значить, що ти його виграєш, а згідно з нашою умовою, ти маєш мені заплатити, як виграєш перший процес.

А бувший ученик каже так:

— Чи сяк, чи так, я тобі не заплачу, любий учителю. Бо коли я процес тепер виграю, то тимсамим тобі не заплачу. Тож є цілком ясне, на що я виграв процес. А як програю, то знов згідно з нашою умовою я тобі не обовязаний платити, бо перший процес я програв. Отжеж попрощайся зі своєю платнею, любий учителю.

Як бачимо, один і другий на кожний можливий випадок мав рацію.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ своїх товаришів: Івана Петях і Николая Околіта. Прошу зголоситися до:
СТЕФАН НОВАЦЬКИЙ,
50-3 PALMERTON, PA.

МАЮ НА ПРОДАЖ

Першої кляси фарми на годівлю курей і молочні фарми, газолінові стації, бодінґ доми, акри і лоти під будову контрових домів. Ціни ріжнородні. Пишіть до мене за яким великим і дорогим місцем ви шукаєте, а я вам дам всі інформації. Я є певний, що я маю такі реальности, за якими ви шукаєте. Лише 50 миль від Ню Йорку. 52.4.6
MICHAEL GELNER,
RINGOES, N. J.
Tel. Flemington 908R22.

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРҐ.
Урядові години:
Від 1—3 пополудні і від 6—8 ввечір.
В неділі після умови.
637 SO. 12th ST., NEWARK, N. J.
Tel. Bigelow 3-1657.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРҐ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12, ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel. Orchard 4-2568

НЕЗАҐНУЗДАНИЙ ТАРЗАН.

(205)

Без одного слова пояснення громада жовнірів Усанґи напала на молодого офіцира, звязала йому руки й кинула на землю. Три інші жовніри пішли до дівчини. Роджер борикався беауспішно, як вони його вязали. Він бачив, як вязали рівночасно Ольгу. Також бачив він, що Усанґа говорив до неї та що його слова її лютили.

„Що він каже?" — питався голосно Англієць.

„Він каже, що він мене забере глибоко в край", сказала вона. „Там, він каже, він буде королем, а я буду одною з його жінок". Потім, на здивування Роджера, вона засміялася й сказала далі: „У тому нема небезпеки, якщо він возьме мене на літак. Тоді ми обоє згинемо".

„Обіцяй йому все, що за гроші можна дістати!" — крикнув Роджер. „Це на ніщо не придасться", відповіла Ольга. „Краще буде так. Мені лише жаль, що тебе не буе з нами, бо смерть мені була би багато лекша". Усанґа казав їй перекласти її розмову. „Він прощається зі мною", вона сказала.

„Даруй йому життя, а я піду з тобою добровільно", сказала дівчина. „Ти підеш сама, чи хочеш, чи не хочеш", буркнув до неї Усанґа. Його жовніри занесли її до літака, всадили її на сидження, а Усанґа сів коло неї. Її руки потім розвязано. Бліда, але все ще усміхаючися весело, вона крикнула до Роджера: „Ґуд-бай!"